

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 12.3.2014.
COM(2014) 153 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM VIJEĆU

Izvješće o preprekama u trgovini i ulaganjima za 2014.

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM VIJEĆU

Izvješće o preprekama u trgovini i ulaganjima za 2014.

1. Uvod

Kao i za prethodne tri godine, Izvješće o preprekama u trgovini i ulaganjima (TIBR) za 2014. obuhvaća niz ključnih prepreka s kojima se poduzeća Europske unije (EU) suočavaju na tržištima strateških partnera EU-a, odnosno u Kini, Indiji, Japanu, Mercosuru¹, Rusiji i Sjedinjenim Državama (SAD). Glavni je cilj Izvješća podići svijest o glavnim mjerama kojima se ograničava trgovina i ponovno potvrditi važnost uklanjanja takvih prepreka na ciljan i usklađen način.

U ovom je četvrtom izdanju TIBR-a prikazan ostvareni napredak u vezi s preprekama utvrđenima u prethodnim izdanjima i analizira se niz novih mjera koje su izvor zabrinutosti. Iako je ostvaren znatan napredak u odnosu na mnoge mjere kojima se ograničava trgovina, neke prepreke još uvijek postoje i EU mora nastaviti snažno raditi sa svojim strateškim partnerima na njihovom uklanjanju. Velik broj prepreka povezan je sa zahtjevima za lokalni sadržaj koje često uvode države u usponu (Kina, Indija i Brazil).

Provedbenim aktivnostima EU-a, među kojima je i TBIR, nadopunjuje se ambiciozan plan pregovora kojim će se osigurati da se uključivanjem industrije EU-a u globalne opskrbe lance aktivno podržava naša opća strategija zapošljavanja i rasta. Dok polako izlazimo iz recesije, od velike je važnosti osigurati otvorene i poštene tržišne uvjete na izvoznim i ulagačkim tržištima naših strateških partnera. U kontekstu strategije EU-a za pristup tržištu, Komisija aktivno surađuje s puno većom skupinom trgovačkih partnera u cilju unaprjeđenja uvjeta pristupa tim tržištima za poduzeća iz EU-a.

Uvjeti trgovanja trebali bi se unaprijediti i zahvaljujući zaključenju „Bali paketa” na 9. ministarskoj konferenciji WTO-a u prosincu 2013. kojim su utvrđene nove multilateralne discipline za olakšavanje trgovine². Na višestranjoj razini u tijeku su pregovori o Sporazumu o trgovini uslugama (RISA), a nastavili su se i pregovori o proširenju područja primjene Sporazuma o informacijskoj tehnologiji, ali su obustavljeni u studenome 2013. Na marginama Svjetskog ekonomskog foruma u Davosu u siječnju 2014., EU se, zajedno s 13 drugih članica WTO-a, obvezao da će pokrenuti višestranne pregovore o liberalizaciji trgovine zelenom robom.

Usporedno s tim multilateralnim i višestranim programom, EU također provodi veliki i ambiciozan bilateralni program u cilju otvaranja tržišta trećih zemalja. Prvo, od velike su važnosti pregovori sa SAD-om o Partnerstvu za transatlantsku trgovinu i ulaganja (TTIP). Dalekosežnim i ambicioznim Sporazumom TTIP, koji uključuje snažnu disciplinu u području regulatorne suradnje i regulatorne usklađenosti, moglo bi se doprinijeti smanjenju necarinskih prepreka (NTB) s kojima se poduzeća EU-a još uvijek suočavaju u SAD-u. Njima bi se mogli

¹ Brazil/Argentina

² Cf. http://www.wto.org/english/news_e/news13_e/mc9_06dec13_e.htm

utvrditi i globalni standardi u mnogim područjima te bi se brojne treće zemlje mogle potaknuti da krenu istim putem, što će koristiti izvoznoj industriji EU-a.

Bilateralni pregovori s Japanom također dobro napreduju. Tijekom četvrtog kruga razgovora koji je održan u Bruxellesu u siječnju 2014., obje su strane već razgovarale o prijedlozima svake od strana u vezi s tekstem budućeg Sporazuma o slobodnoj trgovini. EU je i dalje usmjeren na NTB-ove kojima se poduzećima iz EU-a znatno ugrožava pristup tržištu u Japanu u mnogim sektorima.

Pregovori s Kanadom o Sveobuhvatnom gospodarskom i trgovinskom sporazumu (CETA) zaključeni su na političkoj razini 18. listopada 2013. Trgovinski sporazum s Peruom i Kolumbijom privremeno se primjenjuje u Peruu od 1. ožujka 2013. i u Kolumbiji od 1. kolovoza 2013. Trgovinski stup Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Srednje Amerike privremeno se primjenjuje od 2013. Dana 29. studenoga 2013., Gruzija i Moldova parafirale su Sporazume o pridruživanju, uključujući Sporazume o dubokoj i sveobuhvatnoj zoni slobodne trgovine s EU-om, dok su, s druge strane, Ukrajina i Armenija odlučile da za sada neće parafirati Sporazume o pridruživanju.

Osim toga, EU s nizom trećih zemalja i regija, Mercosurom, Indijom, Malezijom, Vijetnamom, Tajlandom i Marokom, pregovara o Sporazumu o slobodnoj trgovini (FTA). EU i Singapur parafirali su FTA 20. rujna 2013.; s Indonezijom i Filipinima u tijeku je rana pripremna faza istraživanja područja primjene i opsežnosti budućih pregovora o FTA-u. U tijeku su pregovori s Meksikom u cilju moguće modernizacije postojećeg FTA-a.

EU nastavlja ulagati napore u osiguranje potpune i neometane provedbe FTA-a između EU-a i Južne Koreje, koji je stupio na snagu 1. srpnja 2011³.

S obzirom na sveobuhvatan plan pregovora EU-a još je važnije osigurati da se trgovinske mogućnosti otvorene tim pregovorima zaista prenesu u stvarne trgovinske tokove u praksi. U svjetlu toga, TBIR-om za 2014. naglašavaju se najvažnije prepreke pristupu tržištu koje su uspostavili naši strateški partneri.

U Strategiji EU-a za pristup tržištu te se mjere dalje rješavaju kontinuiranim postupkom odabira i utvrđivanja prioriteta među ključnim preprekama, na osnovu čega je utvrđeno 220 prepreka na 32 tržišta trećih zemalja. Komisija je nedavno započela postupak mjerenja stope uspjeha EU-a u uklanjanju glavnih prepreka. Prema toj analizi, od listopada 2012., utvrđeno je ukupno 220 glavnih prepreka, u 70 slučajeva došlo je do pozitivnih ishoda koji su donijeli ukupne koristi za EU-u u ukupnom iznosu od oko 2 milijarde EUR godišnje.

I konačno, Komisija redovito objavljuje „izvješće o mjerama kojima bi se mogla ograničavati trgovina”⁴. U desetom takvom izvješću u kojem su ocijenjene promjene u razdoblju između svibnja 2012. i svibnja 2013. navedeno je da su članice G20 uvele 154 nove mjere, a samo 18 mjera je ukinuto. Općenito se procjenjuje da se ukupan broj mjera kojima bi se mogla ograničavati trgovina povećao na 688.

U odnosu na ulaganja, nedavne promjene u trećim zemljama pridonijele su trendovima u sve većem broju država koji su uzrok zabrinutosti europskih ulagača. Često ti slučajevi uključuju

³ <http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/south-korea/>

⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/september/tradoc_151703.pdf

nepoštovanje postojećih bilateralnih sporazuma o promicanju i zaštiti ulaganja (BIT-ova) s raznim državama članicama EU-a, odnosno, posebno akte koji su istovjetni eksproprijaciji ulagača, ali i *de facto* ili čak *de iure* ponovnoj nacionalizaciji poduzeća kojima uspješno upravlja strani ulagač. Međunarodnim sudovima podnesene su brojne tužbe, kao što je slučaj s Argentinom ili Rusijom, a neke su od njih dovele do pozitivnih ishoda (vidi Argentina/Repsol pod 2.1.). Osim toga, ukidanje ili planovi za ukidanje BIT-ova imaju negativan utjecaj na ulagačku klimu u određenim državama i na njihovu privlačnost kao ulagačkih odredišta za poduzeća EU-a. Posebno je zabrinjavajuća odluka Južne Afrike da ukine BIT-ove s državama članicama EU-a i nacrt zakonodavstva kojim se planiraju zamijeniti ti BIT-ovi, a kojima se ulagačima neće moći zajamčiti pravna sigurnost i predvidljivost usporediva s onom koju su uživali do sada.

2. Rezultati aktivnosti EU-a poduzetih u 2013. u vezi s pristupom tržištu i preprekama ulaganjima

Brojne prepreke koje su u TIBR-ovima za 2013. utvrđene na tržištima strateških partnera bile su glavni prioritet u našim bilateralnim odnosima zbog njihove velike važnosti za poslovanje EU-a i zbog njihovog često sustavnog učinka. Komisija i države članice stoga su ih sustavno spominjale na svim bilateralnim sastancima, često sve do onih na najvišoj političkoj razini.

Znatan ili djelomičan napredak ostvaren je u vezi s velikim brojem prepreka uključenih u TIBR za 2013. U tim slučajevima veliku su ulogu odigrala djelovanja EU-a pod okriljem strategije pristupa tržištu. U drugim slučajevima, napredak nije zabilježen unatoč našim naporima. U odnosima s Rusijom postoje brojni problemi u pristupu tržištu unatoč pristupanju te države WTO-u u kolovozu 2012. Kao i prethodnih godina, u TIBR-u za 2014. prikazan je izbor važnih novih prepreka.

2.1 Uspješna djelovanja EU-a u 2013.

Veliki broj prepreka pristupu tržištu koje su istaknute u prethodna tri izdanja TIBR-a potpuno je ili djelomično ukinut tijekom 2013.

Kina

Kina je poduzela važne korake kako bi donijela povoljniju ulagačku politiku za poduzeća. Dana 27. rujna 2013. Državno vijeće objavilo je obavijest Guo Fa za 2013. br. 38 kojom je uspostavljena kineska (šangajska) zona slobodne trgovine. Iako je riječ o ograničenom i ciljanom eksperimentu postupka otvaranja i reforme, on bi mogao postati prvi korak prema ublažavanju ograničenja za ulaganja. U prošlosti su ograničeni instrumenti takve vrste bili osnova za daljnje reforme.

Na 16. sastanku na vrhu između EU-a i Kine od 21. studenoga 2013. obje su strane formalno pokrenule pregovore o sveobuhvatnom bilateralnom Sporazumu o ulaganjima koji obuhvaća zaštitu ulaganja i pristup tržištu. Predloženi Sporazum o ulaganjima između EU-a i Kine bit će prva prilika za EU da pregovara o sporazumu koji je usmjeren samo na ulaganja, na temelju

novih nadležnosti koje je dobio Ugovorom iz Lisabona. Kina je potvrdila da će u svojim pregovorima s EU-om u vezi ulaganja primijeniti pristup „negativnog popisa”.

Kina je provela pozitivnu odluku Žalbenog tijela WTO-a od 31. siječnja 2012. o ograničenjima na izvoz sirovina. Postupak WTO-a još uvijek je u tijeku u odnosu na drugi slučaj ograničenja Kine na izvoz rijetkih tala, volframa i molibdena, koji je pokrenut 13. ožujka 2012. Završno izvješće Vijeća WTO-a očekuje se početkom 2014.

U vezi s oslobođenjem od PDV-a za regionalne zrakoplove iz domaće proizvodnje, kinesko Ministarstvo financija obavijestilo je EU 9. rujna 2013. da je ukinulo Okružnicu br. 51 iz 2000. i Okružnicu br. 97. iz 2002., kojima se odobrava oslobođenje od plaćanja PDV-a na posebne modele regionalnih zrakoplova iz domaće proizvodnje u Kini. Ako bude potvrđeno, to će značiti pozitivan pomak prema uklanjanju dugotrajne diskriminacije protiv uvoza regionalnih zrakoplova. EU je zatražio od Kine da dostavi pisane dokaze o najavljenim mjerama kojima se osigurava pravna sigurnost za gospodarske subjekte iz EU-a.

Međunarodna radna skupina o izvoznim kreditima (IWG) održala je tri sastanka u 2013., a EU je bio domaćin sastanka u rujnu. IWG raspravlja o uvjetima za financiranje izvoza i subvencijama, a to je tema koja je od posebne važnosti u odnosima između EU-a i Kine. Skupina je započela s pregovorima o smjernicama za kredite u sektoru brodova i medicinske opreme u cilju utvrđivanja međunarodnih smjernica za financiranje izvoza koje su u skladu s najboljom međunarodnom praksom.

Kina je diskriminirajuće carine i porezne mjere koje su utjecale na logističku i prijevozničku industriju uvela 24. svibnja 2013. kada su Ministarstvo financija i Državna porezna uprava objavili novu okružnicu o PDV-u za prijevozničku industriju kojom se trenutni porez na dobit proširio na pilot-program PDV-a (B2V) u cijeloj državi. Okružnica br. 37 počela je proizvoditi učinke 1. kolovoza 2013. Otpremnici tereta više ne smiju odbijati određene stavke troškova od porezne osnovice, kao što je međunarodni prijevoz tereta, i moraju primjenjivati 6 % PDV-a i 0,8 % dodatnog lokalnog prireza na bruto dobit (uključujući troškove prijevoza tereta) koji se naplaćuje od klijenata. Predstavnici stranih industrija procijenili su da ukupni troškovi ove mjere za poslovne interese teretnog prijevoza iznose više od 2 milijuna EUR tjedno.

EU je zajedno s lokalnim partnerima započeo konstruktivan dijalog s kineskim vlastima u cilju rješavanja tog ozbiljnog problema. Dana 12. prosinca 2013. Ministarstvo financija i Državna porezna uprava izdali su zajedničku okružnicu kojom se ispravljaju diskriminirajući učinci okružnice br. 37, a logistička industrija još jednom oslobađa od plaćanja PDV-a i prireza.

Indija

U Indiji je vlada obustavila provedbu politika povlaštene nabave elektroničke robe i telekomunikacijskih proizvoda iz domaće proizvodnje koje su iz sigurnosnih razloga uvedene 2012. U planiranim i već donesenim odredbama navedeno je da za elektroničke i telekomunikacijske proizvode sa sigurnosnim implikacijama javni i privatni kupci (npr. telekomunikacijski operateri) moraju obavezno primjenjivati povlašteni tretman domaće proizvodnje. To bi značilo veliko opterećenje za poduzeća. Iako ta politika za javnu nabavu nije ukinuta već je u postupku revizije, u obavijesti iz srpnja 2013. izričito se isključuju zahtjevi domaće proizvodnje (na temelju postotka ili na neki drugi način) u privatnom sektoru i iz sigurnosnih razloga. Indija je 23. prosinca 2013. za elektroničke proizvode donijela novu

politiku povlastica iz koje se zaista isključuju sigurnosni razlozi i koja se primjenjuje samo na javnu nabavu. EU će nastaviti zagovarati povlačenje neopravdanih mjera o lokalnom sadržaju.

Indija je u dva navrata odgodila zahtjev za obavezno ispitivanje i potvrđivanje elemenata telekomunikacijske mreže iz sigurnosnih razloga do 1. srpnja 2014. EU će svejedno i dalje ustrajati na tome da Indija mora temeljiti svoje zahtjeve na mjerodavnim međunarodnim sigurnosnim standardima za telekomunikacijsku opremu i na prihvaćanju izvješća o ispitivanjima i potvrda koje su izdali ovlašteni strani laboratoriji.

U vezi s obveznom sukladnošću proizvoda od čelika s nacionalnim standardima i potvrđivanjem Indijskog ureda za standardizaciju (BIS), datum stupanja na snagu zahtjeva za obavezno potvrđivanje određenih proizvoda od čelika odgođen je do travnja 2014. Osim toga, u kolovozu 2013. iz programa potvrđivanja izuzeti su neki proizvodi koji se izravno nabavljaju za velike projekte pod određenim uvjetima (u sektorima infrastrukture, naftne industrije, proizvodnje proizvoda koji uključuju suvremene tehnologije, nuklearnih reaktora, obrane kemikalija, petrokemije i gnojiva). Međutim, još uvijek postoje neke poteškoće u postupku registracije.

Indija je službeno produžila razdoblje odgode obvezne registracije 15 kategorija proizvoda informacijske tehnologije i potrošačkih elektroničkih proizvoda do 3. siječnja 2014. (izvorni datum bio je 3. travnja 2013.). Obaviješću iz svibnja 2013. „do daljnjega” je dopušteno prihvaćanje ispitivanja koja su provela strana tijela za potvrđivanje koja su članovi programa IECEE CB-a⁵ ili međunarodno potvrđeni laboratoriji u okviru MRA ILAC-a⁶. Bit će važno osigurati da u praksi ne bude potrebno dodatno ispitivanje u indijskim laboratorijima jer bi to moglo dovesti do velikih zaostataka na tržištu odobravanja velike količine elektroničkih proizvoda koji se izvoze u Indiju i donijeti značajne dodatne troškove i marketinški vremenski pritisak na strana poduzeća. Problem bi se dodatno pogoršao određivanjem (kratkih) rokova valjanosti izvješća ispitivanja. Unatoč prihvaćanju stranih rezultata ispitivanja, čini se da je program previše opterećujući zbog niskih sigurnosnih rizika povezanih s predmetnim proizvodima.

Naposljetku, Indija je uvela neke promjene u pravilima ulaganja i otvorila mogućnost 100 postotnog vlasništva u telekomunikacijskom sektoru. Pozitivne promjene zabilježene su i među ulaganjima u maloprodaju jedne trgovačke marke. Nakon otvaranja sektora, neka su europska poduzeća već zatražila dozvole i dobila ih. Jedno europsko poduzeće zatražilo je i maloprodajnu dozvolu za više trgovačkih marki i to je bila prva dozvola takve vrste za strano poduzeće u Indiji.

Brazil/Argentina

Napredak Brazila može se prikazati u odnosu na popis od 100 privremenih izuzeća od Zajedničke carinske tarife (CET). Primjena popisa, koja je započela u rujnu 2012., završena je do kraja listopada 2013. Što je još važnije, novi popis od 100 izuzeća od CET-a, koji je predviđen za početak 2013., na kraju nije proveden.

⁵ Tijelo za potvrđivanje IEC-ovog sustava shema za ocjenu sukladnosti elektrotehničke opreme i sastavnica.(IECEE) <http://www.iecee.org/>

⁶ Sporazum o uzajamnom priznavanju (MRA) Međunarodne organizacije za akreditaciju laboratorija (ILAC):<https://www.ilac.org/>

Zbog diskriminirajućih poreznih olakšica koje Brazil dodjeljuje domaćim proizvođačima automobila i elektroničke opreme koji zadovoljavaju određene kriterije za lokalni sadržaj, EU je WTO-u predao zahtjev za rješavanje spora 19. prosinca 2013.⁷.

U Argentini su neautomatske dozvole (osim za bicikle) ukinute u siječnju 2013., ali i dalje se primjenjuju druge mjere kojima se ograničava trgovina/uvoz, posebno zahtjev za ispunjavanje „ovjerene prethodne izjave uvoznika” (DJAI) za sav uvoz. Na zahtjev EU-a, SAD-a i Japana, vijeće WTO-a za rješavanje sporova sastavljeno je u svibnju 2013. radi rješavanja spora oko DJAI-a i drugih neslužbenih mjera kojima se ograničava uvoz, kao što su zahtjevi za uspostavljanje ravnoteže uvoza za uvoznike⁸. Argentina je zadržala ograničenja za prijenos strane valute, dividendi i tantijema koji su postali važan dio njezine gospodarske politike i koriste se, na primjer, za upravljanje tečajem. Argentina primjenjuje ograničenja i u sektoru usluga reosiguranja.

U travnju 2012. argentinska je vlada oduzela 51 posto YPF-a, argentinske podružnice španjolske tvornice nafte Repsol, bez primjerene i pravovremene naknade. Nakon oduzimanja, Repsol je zatražio naknadu za gubitak velikog dijela svog proizvodnog kapaciteta i rezervi. Krajem studenog 2013. postignut je sporazum između Argentine i Repsola o načelu naknade, o obustavi pravnog postupka i o postupku utvrđivanja iznosa naknade. Započeli su pregovori o pojedinostima konačnog sporazuma.

Sjedinjene Američke Države

Sjedinjene Države proširile su popis država članica EU-a za koje se smatra da u njima nema klasične svinjske kuge (CSF), influence ptica, newcastleske bolesti i djelomično vezikularne bolesti svinja. Do kraja 2013. nakon sedam godina rasprava objavljena je konačna odluka o govedoj spongiformnoj encefalopatiji (BSE). EU očekuje da će se izvoz govedine u SAD nastaviti. Međutim, još uvijek nisu gotove ocjene životinjskih bolesti za neke države članice EU-a koje imaju isti status u odnosu na bolesti u skladu s usklađenim zakonodavstvom EU-a. Uvjeti uvoza u SAD trebali bi odražavati realnost EU-a kao jedinstvene cjeline i jedinstvenog tržišta kao i odluke o upravljanju životinjskim zdravljem koje je EU pravovremeno donio i postojeće odredbe međunarodnih tijela za normizaciju (npr. Međunarodni ured za epizootije). Zahtjevi EU-a za izvoz proizvoda životinjskog podrijetla suočavaju se s dugotrajnim kašnjenjima, npr. mliječni proizvodi razreda A, živi školjkaši i proizvodi od malih preživača. EU je i dalje zabrinut zbog velikog kašnjenja s obradom drugih sanitarnih i fitosanitarnih (SPS) zahtjeva za izvoz koje je dostavio EU, primjerice za jabuke, kruške, koštičavo voće i paprike. O pitanjima SPS-a moglo bi se razgovarati u novom kontekstu tekućih pregovora sa SAD-om o Partnerstvu za transatlantsku trgovinu i ulaganja (TTIP).

Japan

Pregovori o sveobuhvatnom FTA-u s Japanom započeli su u travnju 2013. i dosad su održana četiri kruga razgovora. Ostvaren je određeni napredak, ali potrebno je uložiti daljnje napore. Nastavljaju se pregovori u vezi s necarinskim preprekama u kontekstu FTA-a. U odnosu na neke od tih prepreka (npr. organska hrana, licenciranje prodaje alkohola na veliko), Japan je već ispunio svoje obveze dogovorene u pripremnoj fazi pregovora o FTA-u (tzv.

⁷ http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds472_e.htm

⁸ http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds445_e.htm

„istraživanje”), dok su u odnosu na druge prepreke istraživanje i razgovori o FTA-u donijeli samo djelomičan napredak (npr. o cijenama lijekova i povratu novca, dodacima prehrani, govedini, potvrđivanju radijske i telekomunikacijske opreme, postupcima odobravanja medicinskih uređaja). Na primjer, u području dodataka prehrani već je odobreno 38 od 46 tvari koje je EU zatražio, očekuje se da će još dvije biti odobrene u lipnju 2014., a preostalih šest nalazi se u fazi procjene rizika. Japan je ostvario napredak u području pristupa EU-a tržištu govedine odobrivši trima državama članicama izvoz mesa mlađeg od 30 mjeseci, a zahtjevi nekoliko drugih država članica u postupku su odobravanja.

2.2 Neriješene prepreke u vezi s pristupom tržištu koje EU mora riješiti

Nažalost, nekoliko prepreka istaknutih u prethodna tri izdanja TIBR-a još uvijek postoje i nastavljaju bitno onemogućavati pristup tržištu subjektima iz EU-a⁹. EU će provesti više aktivnosti u okviru Strategije za pristup tržištu kako bi osigurao ostvarenje napretka u vezi s tim pitanjima. To se posebno odnosi na sljedeće mjere ograničavanja trgovine.

Kina

- „Politika autohtonih inovacija”
- Zahtjevi za lokalni sadržaj
- Prepreke informacijskoj sigurnosti, uključujući reviziju propisa o trgovačkoj enkripciji
- Kozmetički propisi

Indija

- Režim za potvrđivanje guma Indijskog ureda za statistiku (BIS)
- Pitanja SPS-a (npr. svinjetina, goveđi genetski materijal, biljke i biljni proizvodi)

Brazil/Argentina

- Argentina: Zahtjevi za lokalni sadržaj
- Brazil i Argentina: Mjere kojima se sprječava pružanje pomorskih usluga između država Mercosura.

2.3 Istaknuto - Rusija, godinu dana nakon pristupanja WTO-u

Iako je pristupila WTO-u u kolovozu 2012., Rusija još uvijek nije u potpunosti ispunila svoje obveze na temelju WTO-a. EU je zabrinut zbog mnoštva prepreka kojima je gospodarskim subjektima iz EU-a i dalje onemogućen pristup ruskom tržištu

Rusija je neispravno primijenila obvezne carine na temelju WTO-a na više od 150 proizvoda, uključujući meso, odjeću, hladnjake, rabljena vozila, karoseriju vozila, papirnate proizvode i proizvode iz Sporazuma o trgovini proizvodima informacijske tehnologije. Dok su neke linije

⁹ Opis ovih prepreka može se naći u TIBR -u za 2013., vidi

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150742.pdf

ispravljene 1. rujna 2013., neka su pitanja još uvijek neriješena, kao što su ona u vezi s papirom, karoserijom vozila i poljoprivrednim proizvodima.

Dana 9. srpnja 2013. EU je pokrenuo prvi postupak rješavanja sporova s Rusijom pri WTO-u u vezi s naknadom za recikliranje motornih vozila koja se primjenjuje na uvezene automobile. Dana 15. listopada 2013., Duma je usvojila izmjenu kojom se od domaćih proizvođača automobila traži da plate istu naknadu za recikliranje kao i strani proizvođači, čime se uklanjaju diskriminirajući elementi sadržani u izvornom prijedlogu. Međutim, provedbu tog prijedloga zakona i mogućih mjera naknada za domaće proizvođače automobila i dalje treba pažljivo pratiti u nadolazećim mjesecima.

U vezi s tarifnim kvotama za drvo (TRQ) u skladu s bilateralnim Sporazumom o drvu između EU-a i Rusije koji je sklopljen u kontekstu pristupanja Rusije WTO-u ostvaren je određeni napredak jer je 4. studenog 2013. ukinut diskriminirajući „popis izvoznika” koji je Rusija prije vodila. Time je u velikoj mjeri ograničena prihvatljivost poduzeća za izvoz drva na temelju TRQ-ova za drvo.

U području mjera SPS-a, izvor mnogih problema predstavljaju netransparentni, diskriminirajući i nerazmjerni postupci kontrole i odobravanja, prestrogi zahtjevi u vezi s ostacima antibiotika, mikrobiološki kriteriji i nedovoljna usklađenost ostataka pesticida sa Sporazumom WTO-a o SPS-u i drugim međunarodnim normama i praksama. Rezultati inspekcija ili nalazi graničnih kontrola poljoprivrednih proizvoda i biljaka svakodnevno predstavljaju prepreke trgovini. Posebne mjere Rusije, npr. za ohlađeno meso, usmjerene na nekoliko država članica odnose se na obustavu izvoza određenih kategorija proizvođača dok su neke zabrane nametnute cijelom EU-u nakon što su utvrđene neusklađenosti određenih država članica. Tim ograničenjima uvoza negativno se utječe na maloprodajne i veleprodajne aktivnosti i sprječava se učinkovito upravljanje opskrbnim lancem. Od ožujka 2012. na snazi su ograničenja na uvoz goveda i preživača (zbog Schmallerbergova virusa) te živih svinja za klanje.

U okviru carinske unije (CU) Rusija je donijela regulatorne procese za usklađivanje svojih tehničkih propisa o SPS-u s međunarodnim standardima i praksama. EU je svojim partnerima iz Carinske unije dostavila popis zahtjeva za usklađivanje. Međutim, do sada nije bilo dokaza o njihovoj provedbi, osim u području pesticida.

U području tehničkih prepreka u trgovini (TBT), gospodarski subjekti iz EU-a još uvijek se u Rusiji suočavaju s brojnim horizontalnim i sektorskim preprekama trgovini zbog složenih tehničkih propisa, netransparentne primjene zahtjeva, zajedničkog postojanja nekoliko pretjeranih postupaka potvrđivanja, ocjene sukladnosti i odobravanja koji se djelomično preklapaju i u velikoj su mjeri neusklađeni sa suvremenim međunarodnim pravilima i standardima.

Tehnički propisi sada se donose na razini Euroazijske carinske unije (Rusija, Bjelorusija, Kazahstan). Ti tehnički propisi često nisu utemeljeni na međunarodnim normama te se njima uvode pretjerano složeni zahtjevi za potvrđivanje, prijavljivanje i označavanje. Nedavni primjeri uključuju tehničke propise Carinske unije o sigurnosti potrošačke robe i robe namijenjene za djecu i adolescente (između ostalog, oni koji se odnose na tekstil, odjeću i obuću) i nacrt tehničkog propisa Carinske unije o sigurnosti alkoholnih proizvoda. Osim toga od kada je 24. siječnja 2014. u blizini granice s Bjelarusom otkrivena afrička svinjska kuga kod divljih svinja, Ruska je Federacija *de facto* zabranila izvoz živih svinja i proizvoda od svinjetine s cijelog područja EU-a. Ta mjera čini se nerazmjernom i neutemeljenom.

3. Nove važne prepreke koje su nastale u 2013.

Na izvoz alkohola i vina iz EU-a počele su se primjenjivati nove prepreke za pristup tržištu jer su kineske vlasti u veljači 2013. odlučile ispitivati ili tražiti rezultate ispitivanja sadržaja ftalata u tim proizvodima. Glavni je problem što su ti proizvodi koji se izvoze u skladu sa zakonodavstvom EU-a i učinkovito štite zdravlje i sigurnost potrošača u Europi. U međuvremenu su kineske vlasti ublažile zahtjeve za ispitivanje svake pošiljke. Međutim, Kina još uvijek nije dovršila postupak procjene rizika kako bi utvrdila zakonsku granicu količine ftalata u hrani.

Osim toga, u lipnju 2013. Kina je započela istrage protiv dampainga i protiv subvencioniranja vina koja se uvoze iz EU-a. Komisija pažljivo prati istragu i učinit će sve što je u njezinoj moći da spriječi primjenu neopravdanih antidampinških ili kompenzacijskih mjera na vina iz EU-a.

U Indiji su povećane carine na nove luksuzne automobile sa 75% na 100% kao i carine na nove motocikle snage motora od >800ccm sa 60% na 75%. Čini se da su te mjere, kao i povećanja uvoznih carina na druge proizvode, u skladu s općenitijom politikom koja je protivna političkoj obvezi Indije u okviru G20 da se suzdrži od donošenja protekcionističkih mjera.

Novi načini tumačenja i provedbe zahtjeva za označavanje hrane u Indiji razlog su blokiranja velikog broja pošiljaka uvozne hrane. Na temelju novog, najavljenog pristupa podaci za označavanje moraju se tiskati u državi podrijetla na izvornom pakiranju, a ne na naljepnici, na kojoj mogu biti navedeni samo podaci specifični za Indiju i koja se postavlja u carinskim skladištima.

Dana 1. travnja 2013. Japanska agencija za šumarstvo uvela je „Program bodova za korištenje drveta“ (WUPP) kojim je uzrokovano diskriminirajuće postupanje prema uvoznom drvetu u odnosu na domaće vrste. Na temelju te inicijative, potrošači koji kupe nove kuće izgrađene s najmanje 50,1 % domaćih drvnih proizvoda mogu dobiti do 300 000 bodova za korištenje drveta (u istovrijednoj vrijednosti u jenima, u protuvrijednosti do 2 250 EUR) koje mogu iskoristiti kupnjom određenih lokalnih šumarskih/poljoprivrednih/ribarskih proizvoda.

Do sada su odobrene samo japanske vrste drveta, dok su zahtjevi koje su predale Švedska, Austrija i Rumunjska za priznavanje stranih vrsta drveta odbijeni. Dana 17. listopada 2013., Agencija za šumarstvo donijela je nove Smjernice u kojima su navedeni kriteriji prihvatljivosti u okviru programa.

4. Zaključci

U ovom je izvješću ponovno naglašeno da i dalje postoje različite vrste prepreka u pristupu tržištima strateških partnera EU-a. Međutim, na temelju nedavnih pozitivnih promjena može se zaključiti da se ostvaruje napredak i da je Strategija EU-a za pristup tržištu u mnogim pogledima uspješna. Međutim, stalno se javljaju nove prepreke i EU će nastaviti pažljivo pratiti ta tržišta u cilju primjene uspješne i ciljane strategije za njihovo uklanjanje.

U kombinaciji s ambicioznim programom bilateralnih pregovora sa svim strateškim partnerima, Strategija za pristup tržištu od ključne je važnosti za osiguranje primjene

bilateralnih sporazuma na stvarne trgovinske tokove na terenu. Bliska suradnja između Komisije, delegacija EU-a, država članica i poduzeća u Bruxellesu i u trećim zemljama još jednom se pokazala kao učinkovit alat. Potrebno je dalje jačati partnerski element Strategije za pristup tržištu.

Kako bi pojačala napore usmjerene na uklanjanje prepreka trgovini u trećim zemljama, Komisija će upotrijebiti sve dostupne alate u okviru Strategije za pristup tržištu, uključujući trgovačku diplomaciju, bilateralna događanja na visokoj razini i Odbore WTO-a kao i provedbu obveza trećih stranaka putem ciljanih postupaka rješavanja sporova.